

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 424/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 35/99 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2008 doručená sťažnosť Ing. F. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 35/99 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že: „... Dňa 15. 4. 1996 podal sťažovateľ trestné oznámenie na Útvar inšpekcie Ministerstva vnútra na K. H. ... na tom skutkovom základe, že dňa 5. 4. 1995 v B. v pobočke firmy Z., K. H.... predstierajúc, že je schopný vybaviť úver v banke na základe zmluvy o uschovaní finančnej hotovosti, prevzal od Ing. F. K. (sťažovateľa) sumu 400.000,- Sk ako províziu pre osobu, ktorá vybaví úver. Napriek tomu, že úver nevybavil, peniaze Ing. K. nevrátil a použil ich pre vlastnú potrebu. Dňa 20. 4. 1995 v B. v pobočke firmy Z. predstieral, že od japonskej E. je vybraný úver 95 miliónov Sk pre bližšie neurčenú firmu. Táto mala byť ochotná úver postúpiť za províziu 3.700.000,- Sk. Dňa 13. 4. 1995 na základe zmluvy o uschovaní finančnej hotovosti, prevzal od Ing. K. sumu 3.700.000,- Sk. Napriek tomu, že prevod úveru nevybavil, peniaze Ing. K. nevrátil a predstieral, že ich prevzal Ing. N. dňa 24. 4. 1995 v sume 3.200.000,- Sk na základe potvrdenia, ktoré bolo nepravdivé, čím obžalovaný spôsobil Ing. K. celkovú škodu v sume 4.100.000,- Sk.

Dňa 25. 8. 1999 podal prokurátor Okresnej prokuratúry B. obžalobu na obv. K. H. pre pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. Sťažovateľ bol v obžalobe označený ako poškodený. ...

Dňa 1. 12. 2003 vydal predseda senátu opatrenie, že vo veci sa bude konať ako proti ušlému v zmysle § 305 Tr. por. ...

Dňa 20. 9. 2004 Okresný súd Bratislava I vydal na hlavnom pojednávaní rozsudok sp. zn. 2 T 35/99, ktorým uznal obž. K. H. za vinného z pokračujúceho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a odsúdil ho k trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Obž. K. H. zároveň zaviazal k náhrade škody sťažovateľovi v sume 4.100.000,- Sk, pričom sťažovateľa so zvyškom nároku odkázal na občianskoprávne konanie.

Dňa 16. 11. 2004 podal sťažovateľ odvolanie proti rozsudku zo dňa 20. 9. 2004 v časti o náhrade škody, pretože súd mu nepriznal nárok na úroky z omeškania, ktoré si v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky taktiež uplatnil. Odvolanie v zákonnej lehote podal aj obhajca obžalovaného.

Dňa 19. 1. 2005 vydal Krajský súd v Bratislave uznesenie sp. zn. 8 To 380/04, ktorým zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie predchádzajúce napadnutému rozsudku trpí podstatnou chybou.

Dňa 12. 12. 2005 Okresný súd Bratislava I vydal na hlavnom pojednávaní rozsudok sp. zn. 2 T 35/99, ktorým uznal obž. K. H. za vinného z pokračujúceho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a odsúdil ho k trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Obž. K. H. zároveň zaviazal k náhrade škody sťažovateľovi v sume 4.100.000,- Sk aj s uplatnenými úrokmi z omeškania.

Dňa 8. 11. 2007 podal sťažovateľ predsedníčke súdu sťažnosť na prieťahy Okresného súdu Bratislava I so žiadosťou, aby zabezpečila konanie vo veci bez zbytočného odkladu.

Dňa 27. 11. 2007 bola sťažovateľovi zaslaná odpoveď predsedníčky súdu na jeho sťažnosť, v ktorej bolo uvedené, že prieťahy boli zistené, avšak len z objektívnych dôvodov, pričom tie boli už odstránené a spis bude predložený zákonnému sudcovi.

Dňa 27. 11. 2007 s doplnením zo dňa 3. 12. 2007 podal obžalovaný odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2 T 35/99 zo dňa 12. 12. 2005. ...

Súd v danej trestnej veci vydal posledný rozsudok dňa 12. 12. 2005, ktorý do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť. ...

Mám za to, že vec nie je právne zložitá, pretože výklad a používanie platnej právnej úpravy sú stabilizované v judikatúre súdov. Okrem uvedeného v konaní vystupoval len jeden obvinený a dvaja poškodení. Taktiež nebolo potrebné vykonávať zložité dokazovanie. To bolo založené len na výsluchoch dvoch poškodených, piatich svedkov a na listinných dôkazoch - čítaní výpovedí ďalších svedkov. Nebolo potrebné zabezpečovať napr. znalecké posudky ani iné osobitné dôkazné prostriedky. Taktiež rozsiahlosť spisového materiálu nie je veľká.

V súhrne možno správanie sťažovateľa hodnotiť tak, že nespôsobillo prieťahy v konaní. Jedinou skutočnosťou, ktorá mohla prispieť k predlžovaniu súdneho konania, je nespolupráca obžalovaného, ktorý sa skrýval a nedostavoval sa na pojednávania.

Pokiaľ ide o postup Okresného súdu Bratislava I v posudzovanom konaní, z analýzy dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že súd bol v spore sťažovateľa málo činný. Nečinnosť súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 2 T 35/99 ako celok, a preto nemá význam hodnotiť sporadické úkony súdu (do dnešného dňa vydané rozhodnutie, t. j. po takmer 13 rokoch od spáchania skutku nenadobudlo právoplatnosť). ...Od vydania rozsudku zo dňa 12. 12. 2005 prešli už viac ako dva roky, pričom do dnešného dňa nedošlo k jeho správoplateniu. V odpovedi predsedníčky súdu zo dňa 27. 11. 2007, ktorou reagovala

na sťažnosť zaslanú sťažovateľom dňa 8. 11. 2007, bolo uvedené, že došlo k odstráneniu prietáhov a spis bude predložený zákonnému sudcovi. Podľa telefonických informácií zo spisovej kancelárie nebol spis do dnešného dňa predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie. Odvolanie proti rozsudku Okresného súdu obžalovaný pritom podal ešte dňa 27. 11. 2007 s doplnením zo dňa 3. 12. 2007. ...

Vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku konania Okresného súdu Bratislava I vedená pod sp. zn. 2 T 35/1999, konkrétne na okolnosti prípadu, najmä neefektívny prístup prvostupňového súdu, ako aj so zreteľom na skutočnosť, že vo veci nebolo ku dňu podania tejto sťažnosti právoplatne rozhodnuté, sťažovateľ považuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za dôvodné. Napadnuté prietahy v konaní Okresného súdu Bratislava I u sťažovateľa vyvolali psychicky stav neistoty a očakávania, ako bude vo veci rozhodnuté, ako aj či bude v prípade jeho úspechu vo veci možné ešte uspokojenie jeho pohľadávky, nakoľko svoju pohľadávku si uplatnil len v trestnom konaní a predpokladom jej vymáhania je exekučný titul v podobe právoplatného rozsudku. Prietahmi v konaní sa neistota sťažovateľa neustále zvyšuje a znižuje sa pravdepodobnosť, že uplatnená pohľadávka bude v budúcnosti uspokojená, a to najmä vzhľadom na jej výšku. Sťažovateľ preto navrhuje, aby mu Ústavný súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy, ktorou by aspoň čiastočne kompenzoval škodu, ktorú štát sťažovateľovi spôsobil prietahmi v súdnom konaní. ... “

2. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Ing. F. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Bratislava I, pod sp. zn. 2 T 35/99.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 35/99 konal bez zbytočných prietáhov v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Ústavný súd priznáva Ing. F. K. primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk. Okresnému súdu Bratislava I ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľovi finančné

zadosťučinenie vo výške 200 000,- Sk a uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 8.011,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa - ktorý vystupuje v napadnutom konaní v postavení poškodeného, že bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 35/99.

Ústavný súd konštatuje, že zo samotnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu bolo ukončené rozsudkom 12. decembra 2005, pričom sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie „*dňa 27. 11. 2007 s doplnením zo dňa 3. 12. 2007*“.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovateľ „dozvedel“ o zbytočných prietáchoch, teda o „inom zásahu“ okresného súdu, ktorého označil za účastníka tohto konania. V napadnutom konaní sa sťažovateľ o namietaných zbytočných prietáchoch mohol dozvedieť najneskôr 27. novembra 2007, keď podal odvolanie proti I. stupňovému rozsudku. Pretože predmetná sťažnosť bola podaná na ústavnom súde v čase (21. februára 2008), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti vo vzťahu k okresnému súdu. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

Okrem uvedeného treba konštatovať, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľa vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 12. decembra 2005. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 18. februára 2008, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej sťažnosti podanej ústavnému súdu aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2008